МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет філології
Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма
Середня освіта (історія)

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.03 Історія

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Латинська мова
Викладач (-і)	Паньків Уляна Любомирівна
Контактний телефон	0973704170
E-mail викладача	uliana.pankiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/117
Консультації	Консультації проводяться в день проведення занять, а також щовівторка з 13.50. Можливі консультації через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Освітній компонент «Латинська мова» для студентів-майбутніх учителів історії є важливим чинником розуміння шляхів формування спільного європейського культурного, наукового та освітнього простору. Його вивчення спрямоване на засвоєння студентами короткого огляду історії латинської мови та її місця в генеалогічній класифікації мов, вивчення її фонетики і графіки та особливостей використання латиниці сучасними мовами; засвоєння основ нормативної граматики, що дають можливість аналізу і перекладу адаптованих і оригінальних латинських текстів; вивчення латинської лексики як основи загальнонаукової термінології; ознайомлення із структурою латинської мови; розуміння основних тенденцій формування паремійного фонду класичних мов та його коректного використання у щоденному житті та професійній діяльності. Опанування курсу не тільки розвиває логічне мислення, але й закладає підґрунтя для усвідомленого сприйняття численних лінгвальних фактів.

Методи навчання: дедуктивний, індуктивний, пояснювально-ілюстративний, зіставний, інтерактивні комп'ютерні технології (комп'ютерне тестування), самостійний переклад.

Методи контролю: фронтальне опитування, індивідуальне опитування, тестування, самостійний письмовий переклад адаптованого тексту; переклад оригінальних текстів, граматичний матеріал котрих відповідає вивченому матеріалу.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Латинська мова» є формування у студентів теоретичних знань про систему і структуру латинської мови, її основні морфологічні категорії, граматичні форми та синтаксичні конструкції; виявлення впливу латинської мови на фонетику, морфологію та лексику слов'янських мов; підготовка майбутніх учителів-полоністів на основі знання латинської мови до поглибленого вивчення курсів «Педагогіка», «Історія України», «Психологія», «Іноземна мова», «Методика викладання історії», «Історія української та зарубіжної культури», «Філософія».

Цілі: засвоєння студентами фонетики і графіки латинської мови, нормативної граматики (самостійні і службові частини мови), оволодіння уміннями і навичками читання, письма, граматичного аналізу і перекладу адаптованих і оригінальних латинських текстів; формування знань про структуру латинської мови та її лексичний склад; вміння грамотно вживати лінгвістичну термінологію латинського походження, розуміти наукові терміни і поняття, створені на ґрунті греко-латинських елементів, шляхи проникнення латинських лексем у сучасні європейські мови; аналізувати мовний матеріал з точки зору словотворчих та етимологічних характеристик лексичних одиниць; використовувати в практичній діяльності латинські крилаті вислови, паремії, абревіатури.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується

комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання й повноцінне розуміння предметної області та професі йної діяльності.

ЗК 7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни. вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов'язки.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї, зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, вміння диференціювати традиційні та нноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі.

ЗК 10. Здатність поважати мультикультурність і різноманітність суспільства, свідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність перенесення системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність.

ФК 4. Здатність застосовувати інтерактивні методи і сучасні освітні технології навчання, формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами історичних і суспільствознавчих предметів, інтегрованого навчання.

ФК 9. Здатність усвідомлювати суспільний статус і призначення професійної діяльності вчителя історії, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокореляцію своїх професійних якостей, аналізувати, досліджувати

Результати навчання:

РН 7. Демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН 8. Генерувати обгрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН 9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН 10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН 11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання тендерного паритету у професійній діяльності.

РН 13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обгрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
практичні заняття	16
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2	014 Середня освіта	2	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Короткий огляд історії розвитку латинської мови та її використання у європейському лінгвокультурному просторі на різних етапах його існування. Латина як основа метамови лінгвістики.	2	-	2
Тема 2. Латинський алфавіт. Звукова система латинської мови. Фонетична традиція. Довгота і короткість складу. Наголос.	2	-	4
Тема 3. Дієслово як частина мови. Основні форми та основи дієслів, їх визначення на підставі словникового запису. Дієвідміни дієслова. Загальні принципи відмінювання дієслова (основа, особові закінчення, особливості приєднання). Теперішній час дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб. Вираження заперечення.	–	2	4
Тема 4. Іменник як частина мови: граматичні категорії, словникова форма, визначення відміни. Перша відміна іменників. Друга відміна іменників. Синтаксис простого речення.	2	-	4
Тема 5. Прикметники першої та другої відміни. Службові частини мови: прийменники, сполучники, частки, вигук. Займенникові прикметники.	–	2	2
Тема 6. Розряди займенників: особові, присвійні, зворотний, вказівні, відносні, питальні, означальні, заперечні.	–	-	4
Тема 7. Теперішній час дійсного способу пасивного стану. Синтаксис пасивної конструкції.	–	2	4
Тема 8. Часи системи інфекта дійсного способу активного і пасивного стану: минулий час недоконаного виду; майбутній час недоконаного виду.	–	2	4
Тема 9. Іменники третьої відміни. Поділ на класи відмінювання. Визначення практичної основи.	2	-	4
Тема 10. Прикметники третьої відміни: поділ на розряди, визначення родових форм та практичних основ. Дієприкметник теперішнього часу активного стану, його роль у формуванні корпусу запозичень та сучасному українському словотворенні.	–	2	4
Тема 11. Ступені порівняння прикметників. Синтаксичні конструкції, що їх містять. Суплетивізм в утворенні ступенів порівняння та зіставлення відповідних явищ в українській та інших європейських мовах. Прислівник.	2	-	4
Тема 12. Четверта відміна іменників.	–	2	2

Визначальна роль супіну в їх утворенні. Зіставлення з другою відміною іменників. П'ята відміна іменників. Порівняльна характеристика усіх п'яти відмін іменників.			
Тема 13. Часи системи перфекта в активному і пасивному стані: минулий час доконаного виду, давноминулий час доконаного виду, майбутній час доконаного виду. Дієприкметник минулого часу доконаного виду пасивного стану.	–	2	4
Тема 14. Розряди числівників. Особливості відмінювання і вживання. Римський календар.	–	2	4
Тема 15 Латинська мова як етимологічне джерело запозичень в українській та інших європейських мовах, шляхи рецепції, проблеми ідентифікації.	6	-	2
Тема 16. Паремійний фонд класичних мов у лінгвокультурному просторі європейців: шляхи формування, особливості використання в літературних джерелах на різних хронологічних зрізах, проблеми перекладу.	7	-	8
ЗАГ:	14	16	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання успішності студентів здійснюється за національною шкалою («5», «4», «3», «2») та шкалою ЄКТС.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, з яких: практичні заняття – 25 балів (розраховується як середнє арифметичне усіх отриманих на практичних заняттях оцінок), підсумкова контрольна робота – 10 балів, самостійна робота – 10 балів, колоквіум – 5 балів, екзамен – 50 балів.

Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню.

Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, має право скласти залік за відомістю № 2.

Вимоги до письмових робіт	Підсумкова контрольна робота є складовою частиною семестрового рейтингу і має концептуально обґрунтовано висвітлити 50+1% обсягу матеріалу. Контрольна робота виконується на 12 занятті та складається з чотирьох завдань. Максимальний бал за контрольну роботу становить 10 балів.

Семінарські заняття	Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок читання (включно з акцентуацією); виконання лексико-граматичних вправ; переклад адаптованих текстів, граматичний аналіз речень; перевірку знань лексичного мінімуму, латинських афоризмів, завдань самостійної роботи; тестування, Поточне оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 4-бальній шкалі відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання. Максимальна кількість балів за практичні заняття становить 25 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих завдань і форм роботи, отримання з кожного позитивної оцінки. Враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуальних письмових завдань, тестувань, а також бали за підсумкову контрольну роботу.
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Форма здачі – письмова. Екзаменаційний білет складається з чотирьох завдань (переклад тексту – 15 балів, аналіз речення – 15 балів, практичне завдання 3 – 10 балів, практичне завдання 4 – 10 балів). Максимальна кількість балів за іспит – 50 балів. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, користується правом перескладання іспиту за відомістю №2. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи та правила поведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті визначаються Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освітнього процесу визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобіганняакадемічному-плагіату.pdf

Відвідування занять:

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf.

У разі пропуску занять здобувачі освіти мають право відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим складанням тем і підсумкового тестування на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua, погоджених з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком

регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf

Неформальна освіта:

Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Дяків О. Ю., Петришин М. Й. Латинська мова (тексти і завдання) : практикум. Івано-Франківськ, 2012. 180 с.
2. Оленич Р. М. Латинська мова. 2-е вид., виправлене. Львів : Вид-во "Світ", 2001. 350 с. Режим доступу: https://docplayer.net/71394117-Latinska-mova-p-m-olenich.html.
3. Петришин М. Й., Загайська Г. М. Legamus et exerceamus : навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 142 с. Режим доступу: http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/14618.
4. Петришин М. Й., Загайська Г. М. Repetitorium Latinum. Pars prima: збірник вправ для контрольних і самостійних робіт з латинської мови. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 172 с. Режим доступу: http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/14617/1/Repetitorium%20Latinum.pdf
5. Петришин М. Й., Загайська Г. М. Repetitorium Latinum. Pars secunda: збірник тестів. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 148 с. Режим доступу: http://surl.li/pdpsh

Додаткова:

1. Єрьоміна О. Ю. Латинська мова : навч. посібник. Київ : ВПЦ «Київський університет» 2019. 336 с.
2. Звонська Л. Л., Шовковий В. М. Латинська мова: Підруч. для студ. відділень класичної філології та ін. філолог. спеціальностей. К. : Книга, 2003. 528 с.
3. Корж Н. Г., Луцька Ф. Й. Із скарбниці античної мудрості : [Словник]. 2-е вид., доп. і перероб. К. : Вища шк., 1994. 351 с.
4. Латинська мова [Текст] : підручник / Олексій Сафроняк, Василь Волощук, Марія Волощук. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 457 с.
5. Литвинов В.Д. Латинсько-український словник. К. : Українські пропілеї, 1998. 710 с.
6. Лучканин С.М. Латинські сентенції (крилаті латинські вислови) з історико-літературним коментарем. К. : Видавництво Науковий світ, 2009. 140 с. Режим доступу: http://lukl.kiev.ua/info/images/mat/Luchkanyn.pdf.
7. Оліщук Р. Л., Олійник Л. Р. Латинська мова. Синтаксис. Львів : Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 202с.
8. Скорина Л.П., Скорина О.А. Латинсько-український, українсько-латинський словник [Текст] Київ: Обереги, 2004. 447 с. Режим доступу: https://archive.org/details/sl0vn20
9. Яковенко Н.М., Трипуз В.М. Латинська мова *:* підручник. К. : Вища школа, 1993. 360 с.

Інформаційні ресурси:

1. http://www.perseus.tufts.edu/hopper/
2. https://www.cambridgescp.com
3. https://www.conted.ox.ac.uk/about/latin-language-courses
4. http://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk.

5. https://latinaomnibus.pl/
6. http://www.medievist.org.ua

Викладач _____ Паньків У. Л.